

SVENSKT NÄRINGSLIV

Utbildningsdepartementet

Vår referens/dnr:

2024-27

u.remissvar@regeringskansliet.se

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

U2024/00229

2024-04-22

Remissvar

Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Utbildningsdepartementet har berett Föreningen Svenskt Näringsliv tillfälle att yttra sig över promemorian *Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären*.

Svenskt Näringsliv företräder 48 bransch- och arbetsgivarförbund, som i sin tur representerar 60 000 små, medelstora och stora företag, som tillsammans sysselsätter 2 miljoner medarbetare.

Detta remissvar har beretts i en dialog med ett antal medlemsorganisationer.

Sammanfattande synpunkter

Svenskt Näringsliv är positivt till och tillstyrker:

- att möjliggöra förenade anställningar mellan högskolan och andra sektorer, särskilt näringslivet, i fråga om att specifika yrkeskategorier tas bort,
- förslag för att öka flexibiliteten vid anställning som biträdande lektor och därmed rörligheten tidigt i den akademiska karriären samt
- att ändra tidsgränsen för anställning som biträdande lektor från doktorsexamen ska vara högst fem år eller högst sju år.

Om promemorian

Promemorian från Utbildningsdepartementet innehåller förslag, som syftar till att främja rörlighet tidigt i den akademiska karriären. Förslagen omfattar ändringar i högskolelagen (1992:1434, HL) som möjliggör förenade anställningar mellan högskolan och andra sektorer, vilket tidigare har varit förbehållet vissa kategorier av anställda vid sjukvårdsenheter som är upplåtna för medicinsk utbildning och forskning.¹ Det betyder att regleringen som avser förenade anställningar i fråga om specifika yrkeskategorier tas bort. Förslagen möjliggör också att en anställning som biträdande lektor eller en annan anställning som lärare kan förenas med en anställning i en annan sektor. Något högskoleförordningen (1993:100, HF) nu endast möjliggör för lektorer och professorer. Syftet med förslagen är att öka mobiliteten mellan

¹ Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären, Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, 2024-02-02, U2024/00229

högskolan och andra sektorer också tidigt i den akademiska karriären. De förfaranderegler om förenade anställningar som idag finns i HL och HF föreslås tas bort.²

Vidare lämnas ett förslag om ändring i högskoleförordningen om att tidsgränsen för anställning som biträdande lektor från doktorsexamen ska vara högst fem år eller högst sju år från avlagd doktorsexamen. Förslaget betyder att det vid sidan av den tidsgräns om fem år som gäller idag införs en ny möjlig tidsgräns om sju år. Det föreslås också att respektive lärosäte ska få bestämma vilken gräns som ska gälla inom respektive ämnesområde. Syftet med dessa förslag är att tillgodose de skilda förutsättningar och behov som finns vid olika universitet och högskolor för att främja rörlighet och excellens.

De ändringar som föreslås när det gäller tidsgränsen mellan doktorsexamen och ansökan till anställning som biträdande lektor föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Medan de förändringar som föreslås när det gäller förenade anställningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.³

Svenskt Näringsliv är positivt till och tillstyrker förslagen om att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Svenskt Näringsliv är positivt till och tillstyrker förslagen till ändringar för att öka möjligheten att ha dubbla anställningar och därmed öka rörligheten av forskare och lärare mellan högskola och andra sektorer. Det är positivt att regleringen om specifika yrkeskategorier tas bort och att möjligheten även föreslås inkludera biträdande lektorer. Förslaget betyder att det vid sidan av den tidsgräns om fem år som gäller idag införs en ny möjlig tidsgräns om sju år. Det föreslås också att respektive lärosäte ska få bestämma vilken gräns som ska gälla inom respektive ämnesområde. Det är avgörande för att Sverige ska kunna stärka sin konkurrenskraft och ställning som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer.

Det finns ett stort och växande behov av mobilitet mellan högskola och näringslivet för att understödja kompetensförsörjningen. Det är bra att det blir enklare att kombinera arbete som forskare och lärare på ett lärosäte med arbete inom näringslivet. Ökad mobilitet mellan akademi och näringsliv kan ge upphov till ny kunskap, nya idéer till produkter och tjänster samt värdefulla personliga nätverk respektive understödja kompetensförsörjningen. Svenskt Näringsliv menar att alla lärosäten behöver ha goda förutsättningar för att rekrytera den bästa kompetensen och på så sätt gynna excellens och internationalisering i svensk högskola. Det är bra att tillgodose skilda förutsättningar och behov som finns vid olika universitet och högskolor för att främja rörlighet och excellens.

Rörlighet mellan akademi och näringslivet

Vidare menar Svenskt Näringsliv att rörligheten mellan akademi och näringslivet är av stor betydelse. Ambitionen är att närmare knyta akademin till näringslivet för att få en bättre förståelse för näringslivets utmaningar. Det behövs personer som har förståelse för både akademiska perspektiv som näringslivsperspektivet. Detta möjliggör att man tillsammans kan angripa utmaningar men även att man kan dra bättre nytta av forskningsresultat inom näringslivet. En ökad rörlighet ökar forskningsprogrammets attraktivitet. Genom att redovisa rörligheten underlättar man för studenter att fatta medvetna beslut.

² Ibid

³ Ibid

Tidsbegränsade anställningar

Svenskt Näringsliv delar bilden av att förslagen kan leda till en längre period av tidsbegränsad anställning. Bedömningen är att förslagen om ändrade regler för biträdande lektorer sannolikt kommer att leda till en längre period av tidsbegränsade anställningar innan en anställning som biträdande lektor kan bli aktuell.

De höga lönekraven för tredjelandsmedborgare kan bli en utmaning

Svenskt Näringsliv noterar i detta sammanhang att politikens inriktning att begränsa företagens möjligheter att rekrytera och behålla internationell kompetens kan komma att påverka möjligheten att uppnå syftet med förslagen negativt. Det handlar bland annat om det höjda försörjningskravet på 80% av medianlönen, som infördes den 1 november 2023. Förslaget om att höja lönekravet till 100% av medianlönen kan komma att avsevärt begränsa möjligheterna⁴ för personer från tredje land att röra sig mellan akademi och näringsliv.

Meriter vid tjänstetillsättningar

Svenskt Näringsliv anser att erfarenhet av och samverkan med näringslivet ska vara meriterande vid tjänstetillsättningar och befordran på lärosätena. Det kan handla om externa kontakter och extern verksamhet till exempel näringslivssamverkan, ledamot av styrelser inom företag med mera.

Ikraftträdande

Förändringarna gällande tidsgränsen mellan doktorsexamen och ansökan till anställning som biträdande lektor föreslås träda i kraft den 1 juli 2024 och förändringarna gällande förenade anställningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Uppföljning och utvärdering

Svenskt Näringsliv menar att det är viktigt att tillämpningen av de nya skrivningarna i högskolelagen och högskoleförordningen följs upp och utvärderas.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Karin Johansson

Ulrika Wallén

⁴ Nya regler för arbetskraftsinvandring m.m. SOU 2024:15, Betänkande av Utredningen om en behovsprövad arbetskraftsinvandring